

SKÅNES HEMBYGDSFÖRBUND

I. ORGANISATION

Skånes hembygdsförbund är regional huvudorganisation för föreningar och andra ideella sammanslutningar som arbetar med kulturarv, hembygdsvård och lokal historia i Skåne. Verksamheten omfattar hela regionen. Förbundet förmedlar kontakter och svarar för information, rådgivning och samordning gentemot medlemsföreningarna. Förbundet fungerar som informationskanal både i och utanför den egna organisationen.

Hembygdsförbundets verksamhet präglas av bredden i medlemsföreningarnas verksamhet med många och skiftande arbetsuppgifter för att bevara och levandegöra det lokala kulturarvet. Kurser och temadagar är en viktig form för att stötta föreningarna i deras verksamhet och bygger i hög grad på samarbete med andra organisationer och kulturinstitutioner i Skåne. Särskilda insatser görs inom området kulturpedagogik där Hembygdsförbundet är en resurs i föreningarnas samarbete med skolan.

Enligt stadgarna är Skånes hembygdsförbunds uppgift

-att främja och stödja kultur-, natur- och hembygdsvård

-att verka för samordning av alla i Skåne verksamma ideella krafter för bevarande av kulturarvet

-att bistå den skånska hembygdsvårdsrörelsens olika sammanslutningar i deras arbete med tjänster, såsom information, utbildning, rådgivning, samordning, opinionsbildning m.m.

-att förvalta arkiv, bibliotek, föremål och kulturvårdsobjekt som tillhör eller vårdas av förbundet

-att förvalta kulturfonder och utdela därmed avsedda kulturpriser.

Sveriges hembygdsförbunds och Skånes hembygdsförbunds verksamhet utgår från en gemensam grundsyn för hembygdsvårdsrörelsen som bl a säger att "hembygdsvårdsrörelsen har ett humanistiskt och demokratiskt synsätt. Den är öppen för alla, oavsett bakgrund. Den respekterar kulturarvets skiftande former i tid och rum". (Sveriges hembygdsförbunds värdegrund, antagen på riksstämman i Växjö 2007).

Medlemmar

105 föreningar och andra sammanslutningar har varit anslutna till Skånes hembygdsförbund under 2009. Ny medlemsförening under 2009: Röstånga turist- och hembygdsförening.

Både äldre och yngre föreningar ingår som medlemmar. Några omfattar ett helt härad och andra verkar inom ett mindre område som kommun, socken eller by. Tillsammans täcker de hela regionen och finns representerade i samtliga skånska kommuner. Förutom hembygdsföreningar är också fornminnesföreningar och museiföreningar, stiftelser, byalag och kulturföreningar medlemmar i förbundet. En förteckning över medlemsföreningarna finns sist i denna verksamhetsberättelse.

Föreningarna har tillsammans mer än **40 000 medlemmar**. De bedriver sin verksamhet på ett par hundra platser i länet; ofta i anslutning till kulturhistoriska byggnader, museer och andra mötesplatser. Föreningarna vårdar närmare **300 äldre byggnader**. Under det gångna året har de tillsammans haft över **flera hundra arrangemang och utställningar för allmänheten** samt temadagar och visningar för skolklasser. De har gett ut ett trettiotal årsböcker, lokalhistoriska skrifter och tidskrifter. Föreningarna spelar en avsevärd roll i det lokala kulturlivet och deras anläggningar är betydande besöksmål i Skåne med tiotusentals besökare varje år.

Att dokumentera och sprida det immateriella kulturarvet blir allt viktigare i de berättelser om platser, skeenden och människor som föreningarna förmedlar. Att registrera sina samlingar av arkiv och föremål är en uppgift som alltfler föreningar ägnar sig åt med sikte på större tillgänglighet. Man satsar också på ökad marknadsföring genom hemsidor, medlemstidningar, turistfoldrar etc.

Skånes hembygdsförbund har också ett femtiotal stödjande och ständiga medlemmar som är både enskilda personer och institutioner.

Kansli och personal

Hembygdsförbundet har kansli i Lund och ett kontor i Kristianstad. I Lund delas vissa lokaler med Regionmuseets lundakontor i byggnad 10 i S:t Lars parken. I Kristianstad har hembygdskonsulentens tjänsterum på Regionmuseet i enlighet med en tidigare överenskommelse.

Lund

Pia Sander, kanslichef (inkl kulturpedagog 25%)

Ingela Frid, hembygdskonsulent, 100%

Jan Olofsson, hembygdskonsulent/kulturpedagog, 100% från 2.3-

Carina Johansson, ekonomiassistent, 50%

Gunnel Pernryd, kontorsassistent, 50%

Sofie Bogaeus, projektanställd, 100% från 12.9-

Linda Olofsson, visstidsanställd kulturpedagog, deltid, 5.10-18.12

Access-projektet

Petra Holmstedt, föremålsantikvarie 75% t o m 19.6

Kristianstad

Björn Rosenberg, hembygdskonsulent, 50% t o m 28.2

Björn Rosenberg avtackades i februari efter att ha varit anställd på Skånes hembygdsförbund som hembygdskonsulent sedan juli 1990.

Styrelse

I styrelsen ingår dels representanter för hembygdsrörelsen dels representanter för Region Skåne.

Hembygdsförbundets stämma utser fyra ordinarie ledamöter och fyra ersättare med en mandattid på fyra år samt en revisor med suppleant för en tid av ett år. Stämman väljer också ordförande och vice ordförande för en tid av ett år.

Region Skåne utser tre ordinarie ledamöter med ersättare samt en revisor med revisorssuppleant.

Styrelsen efter stämman 2009

Valda av Skånes hembygdsförbund

Ordförande: Per Stenmarck, Skanör (09-10)

Vice ordförande: Roland Nilenheim, Hög (09-10)

Ordinarie ledamot

Ingegerd Hagelin*, Ljungbyhed (07-10)

Sven Jensén, Broby (07-10)

Per-Axel Sjöholm, Ystad (08-12)

Jörgen Vennby, Eslöv (05-09), skattmästare

Ersättare

Gunvald Karlsson, Sibbhult (06-10)

Arne Elowson, Västra Torup (09-13)

Lars-Göran Persson, Ängelholm (06-10)

Bengt Andersson, Eket (08-12)

Utsedda av Region Skåne

Ordinarie ledamot

Lars Ahlkvist, Hörby (07-10)

Kristina Backe, Svalöv (07-10)

Lisbeth Lindell, Helsingborg (07-10)

*Ingegerd Hagelin har varit styrelsens kontaktperson i föreningsrådet.

Ersättare

Monica Ruthagen, Landskrona (07-10)

Maj-Britt Mårtensson, Lund (07-10)

Gun Schmidt, Klagstorp (07-10)

Landsantikvarie Barbro Mellander ingår i styrelsen som representant för Landsantikvarien i Skåne.

Kanslichefen är självskriven ledamot och sekreterare i styrelsen.

Styrelsen har under året haft sex sammanträden. Ett av dessa hölls i samband med den årliga vårutflykten 16 maj som gick till Plastens hus i Perstorp med visning samt Lilla Tockarp med Västra Torups hembygdsförening som värd. Styrelsemöte 11.9 på Regionmuseet, Kristianstad föregicks av ett besök på Ballingstorp där styrelsen fick en presentation av den planerade verksamheten.

Revisorer

Valda av Skånes hembygdsförbund: ordinarie Björn Andersson, ersättare Karl-Erik Nilsson.

Utsedda av Region Skåne: ordinarie Louise Rehn-Winsborg, ersättare Hans Johansson.

Förvaltningsutskottet

har efter stämman utgjorts av Ingegerd Hagelin, ordförande, Jörgen Vennby, Kristina Backe och Lisbeth Lindell. Kanslichefen är sekreterare och hembygdskonsulenterna är adjungerade. Förvaltningsutskottet har under året haft fem sammanträden.

Framtidsgrupp

Styrelsen har gett förbundets ledamot Sven Jensén i uppdrag att fortsätta framtidsgruppens arbete och utse en arbetsgrupp. Denna har under året bestått av Sven Jensén (ordf), Olavi Olson (Västra Göinge hembygdsförening), Kjell Bergman (Föreningen Svedala-Barabygden) samt från Skånes hembygdsförbund Jan Olofsson, Ingela Frid och Pia Sander. Gruppen har haft styrelsens uppdrag att inbjuda till framtidsmöten med medlemsföreningarna.

Framtidsmöte i Lund. Foto: Olavi Olsson

Framtidsmöten våren 2009:

- 28.2 Klostret i Ystad, med Ystads fornminnesförening och Klostret i Ystad som värdar
  - 7.3 Dunkers Kulturhus
  - 21.3 Medborgarskolan, Kristianstad
  - 28.3 Skånes hembygdsförbunds kansli i Lund
- 56 personer från 36 föreningar deltog.

Framtidsmöten hösten 2009:

- 3.10 Åstorp med Åstorps hembygdsförening som värd
  - 10.10 Medborgarskolan, Kristianstad
  - 17.10 Kulturhuset Valfisken, Simrishamn med Föreningen för fornminnes- och hembygdsvärd i sydöstra Skåne som värd
  - 24.10 Skånes hembygdsförbunds kansli i Lund
- 66 personer från 44 föreningar deltog.

Totalt har 122 personer deltagit i framtidsmöten.

Arbetsgruppen har sammanträtt fyra gånger på kansliet i Lund.

Valberedningen

består av en ordinarie och en ersättare från var och en av förbundets nio kretsar. Mandatperioden är fyra år. Valberedningen sammanträdde den 6 maj på kansliet i Lund.

Vid förbundsstämman förrättades val av representanter i krets 1, 2, 3, 5 och 8. Valberedningen har därefter följande sammansättning:

<i>Krets</i>	<i>Mandatperiod</i>
1 ord Ingegerd Christiansson, OK Origo i Össjö	till 2013
1 ers Markus Persson, Munka Ljungby-Tåssjö hembygdsförening	till 2013
2 ord Olavi Olson, Västra Göinge hembygdsförening	till 2013
2 ers Gert Lindkvist, Västra Torups hembygdsförening	till 2013
3 ord Britt-Louise Håkansson, Norra Strö hembygdsförening	till 2013
3 ers Lotta Larsson, Örkeneds hembygdsförening	till 2013
4 ord Olof Berg, Villands härads hembygdsförening	till 2010
4 ers Ingegerd Nilsson, Villands härads hembygdsförening	till 2010
5 ord Bo Larsson, Föreningen Skånska möllor	till 2010
5 ers Ronnie Axelsson, Othinslunda hembygdsförening	till 2013
6 ord Gunnar Hansson, Osbyholms byförening	till 2010
6 ers Dagny Åkesson, Frosta härads hembygdsförening	till 2010
7 ord Bertil Alvetorp, Bösarps hembygdsförening	till 2012
7 ers Helge Olsson, Kulturgruppen Anderslöv och bygden	till 2012
8 ord Sven Palm, Föreningen Skånska möllor	till 2012
8 ers Siv Larsson, Hembygdsföreningen i Lomma kommun	till 2012
9 ord Nils-Erik Winther, Harjagers härads fornminnes- och hembygdsförening	till 2012
9 ers Ingrid Malmström, Södra Luggude härads hembygdsförening	till 2012

Ordförande i valberedningen har varit Hans Wilson, Billesholmstraktens hembygdsförening.

Förbundsstämman

Hölls söndagen den 14.6 på Backagården utanför Höör med Frosta härads

hembygdsförening som värd. Vid stämmans inledning underhöll Frosta spelemän och medlemsföreningar i Höör och Hörby kommuner deltog med miniutställningar och bokbord. Inledningsanförande hölls av värdföreningens ordförande, Lars Sjöstedt, kommunalråd Pehr-Ove Pehrsson (Höör) och Lars Ahlkvist (Hörby) samt av Skånes hembygdsförbunds ordförande Per Stenmarck. Frosta härads hembygdsförening svarade för eftermiddagsprogrammet: vandring i Stenskogen med guide, visning av Fulltofta naturcentrum och Fulltofta kyrka.

116 personer deltog i stämman.

Lengertzpristagare i litteratur 2009, Ingvar Bengtsson.

Foto: privat.

Kulturpriser

Fyra kulturpriser delades ut i samband med förbundsstämman. William Lengertz (1891-1962), författare och antikvariatsinnehavare, har gett namn åt de två kulturpriser som Skånes hembygdsförbund delar ut sedan 1967 i enlighet med en testamentarisk donation. Pristagarna 2009 har utsetts av styrelsen efter förslag från en arbetsgrupp bestående av Kristina Backe, Sofie Bogaeus, Lisbeth Lindell och Pia Sander.

Lengertz litteraturpris för 2009 tilldelades Ingvar Bengtsson för boken "Kapet av Skåne".

Lengertz konstpris för 2009 tilldelades konstnären Viktor Rosdahl, Malmö.

Landshövding Bengt Petris pris för framstående insats inom hembygdsvården i före detta Kristianstads län tilldelades för 2009 Tryggve Lahger, för sina mångåriga insats i Knislinge hembygdsförening, som ledamot och vice ordförande i Skånes hembygdsförbund samt ledamot i Regionmuseets styrelse.

Utställning på Kulturen i Lund

Mottagarna av årets Lengertz-priser presenterades i en miniutställning på Kulturen i Lund. Ett större måleri av Viktor Rosdahl ställdes ut tillsammans med ett urval bilder och texter ur "Kapet av Skåne". Utställningen invigdes den 13 juni av Kulturens chef Anki Dahlin och Skånes hembygdsförbunds ordförande Per Stenmarck. Den pågick till 31 augusti 2009.

Nordiska museets medalj för hembygdsvårdande insatser tilldelades makarna Inger Sjöstedt Welin och Georg Welin, Billinge, efter förslagsställan från Skånes hembygdsförbund.

Årsbok och redaktionskommitté

Skånes hembygdsförbunds styrelse har efter samråd med Föreningsrådet beslutat att förbundet ger ut en temabok (inte årsvis) med anledning av ett aktuellt tema, att redaktionen består av personal och en utökad redaktionskommitté och att den föreslagna arbetsmodellen prövas och utvärderas. Den av styrelsen utsedda redaktionskommittén består av Gert Jeppsson, Charlotte Hagström, Maria Nilson, Per Stenmarck, Sven Jensén, Pia Sander, Jan Olofsson och Ingela Frid. Artur Strid är utsedd av föreningsrådet. Redaktionskommittén har inte sammanträtt under året.

Ett exemplar av årsbok eller annan medlemsbok ingår som medlemsförmån och distribueras till medlemsföreningar och till stödjande medlemmar.

Skånes hembygdsförbund utgav ingen årsbok under året. Istället valdes Ingvar Bengtssons bok "Kapet av Skåne" som medlemsbok. Författaren tilldelades Lengertz kulturpris i litteratur 2009.

Bokförsäljning

Skånes hembygdsförbunds årsböcker har sålts vid följande tillfällen:

- 28.3 Skånes genealogiska förbunds årsstämma med släktforskardag Tomelilla folkets park. Bokbord med försäljning
- 22-23.5 Riksstämman i Lund
- 20.9 Ballingstorpsdagen
- 6.12 Regionmuseets julmarknad, Kristianstad

Ekonomi

Skånes hembygdsförbunds verksamhet har bedrivits med bidrag från Region Skånes kulturnämnd, med projektbidrag och andra tillfälliga bidrag från bl.a. länsstyrelsen i Skåne, Statens Kulturråd, Stiftelsen Framtidens Kultur samt i övrigt med egen finansiering.

Kultur Skåne har lämnat ett bidrag på 1 282 000 kronor till ordinarie verksamhet samt väsentligt utökat anslaget för kulturpedagogik, från 105 000 (2008) till 321 000 kronor vilket har möjliggjort utökningen av den ena konsulenttjänsten från 50% till 100%.

I övrigt hänvisas till förvaltningsberättelsen med balans- och resultaträkningar.

Stiftelsen Regionmuseet

Skånes hembygdsförbund är en av de tre stiftarna av Stiftelsen Regionmuseet i Skåne.

Styrelseledamöter

Hembygdsförbundet har utsett tre ledamöter och två ersättare till styrelsen för Regionmuseet/Landsantikvarien i Skåne.

Dessa har efter stämman varit: *ordinarie*: Ingegerd Hagelin, Sven Jensén och Per Stenmarck, *1:e suppleant*: Kristina Backe, *2:e suppleant* Arne Elowson. Hembygdsförbundets revisor i stiftelsen har varit Gunvald Karlsson med Jörgen Vennby som revisorssuppleant.

IDEA

Skånes hembygdsförbund är medlem i IDEA, arbetsgivarförbundet för ideella organisationer.

Sveriges hembygdsförbund

Skånes hembygdsförbund är liksom övriga regionala hembygdsförbund i landet medlem i Sveriges hembygdsförbund. Genom riksorganisationen ges förbundet tillgång till värdefulla kontakter och arbetsgrupper med hela landet som arbetsfält.

Skånes hembygdsförbunds medlemsföreningar är däremot inte automatiskt med i riksorganisationen utan ansöker särskilt om medlemskap även där. Föreningar som ansöker om inträde i Skånes hembygdsförbund efter förbundsstämman 2008 blir enligt den beslutade stadgeändringen automatiskt medlemmar i Sveriges hembygdsförbund.

Riksstämman i Lund 22–24.5 Sveriges hembygdsförbunds riksstämman med Skånes hembygdsförbund som regional värd. En arbetsgrupp har sedan 2007 planerat arrangemanget.

Ombud för Skånes hembygdsförbund var Lena Frykman (Frosta härads hembygdsförening), Gun Schmidt (Hemmesdyngge hembygdsförening, ledamot Skånes hembygdsförbund) Sven Jensén (Göinge hembygdsförening, ledamot Skånes hembygdsförbund), Jarl Spets (Hvens hembygdsförening), Inge Larsson (Sandbybygdens hembygdsförening, representerade förening från stämмоorten).

Konferenser

- 3.2 Ordförandeträff i Alvesta för de regionala förbunden i södra Sverige med Kristina Backe som representant för Skåne.
- 13–14.2 Hembygdsförsäkringens årliga konferens i Göteborg, om brandskyddsarbete och tillgänglighet. Ingela Frid deltog.
- 6–8.10 Mångfaldskonferens, Naturhistoriska riksmuseet, Stockholm. Sven Jensén deltog.
- 10–11.11 Förtroenderåd, 10–11 oktober, ett årligt möte mellan regionala hembygdsförbund och Sveriges hembygdsförbunds hölls på Åland. Från Skånes hembygdsförbund deltog Per Stenmarck och Roland Nilenheim
- 2.12 Hus med historia, Läns museet Gävle. Sven Jensén deltog.
- 16.12 Möte naturrådet, en arbetsgrupp inom Sveriges hembygdsförbund. Sven Jensén deltog.

Konsulentträffar

Sveriges hembygdsförbund arrangerar varje år två träffar för utbyte mellan landets konsulenter. Ett möte hölls i Stockholm 4 mars (Ingela Frid, Pia Sander deltog) och i Örebro 1–2.10 (Ingela Frid, Jan Olofsson, Pia Sander deltog) där aktuella frågor diskuterades.

Hembygdsförsäkringen

I medlemskapet i Sveriges hembygdsförbund ingår en grundförsäkring i Hembygdsförsäkringen. Den omfattar bl.a. olycksfall under utförande av ideellt arbete i föreningens regi.

- 27.4 Informationsträff för skånska hembygdsföreningar i Ängelholms hembygdspark. Försäkringshandläggare Carolina Svensson medverkade

Bygd & natur

Sveriges hembygdsförbunds tidskrift trycks i 13 000 ex och sprids i 1 946 medlemsföreningar i landet. Skånes hembygdsförbund har en representant i redaktionskommittén genom Sven Jensén.

Kulturarvet och toleransen

Hembygdsfrågor och kulturarv används av främlingsfientliga grupper som ett verktyg för uteslutande nationalism och främlingshat. Sveriges hembygdsförbund, de regionala förbunden och medlemsföreningarna, har arbetat fram en ideologisk grundsyn som beskriver att hembygdsrörelsen är en del av det levande samhället samt är öppen för alla oavsett bakgrund.

Där sägs också att hembygd rörelsens genom sitt demokratiska och humanistiska synsätt kan lyfta kulturarvet som en gemensam tillgång för alla. Värdegrunden antogs på riksstämman i Växjö 2007.

Projektet *Kulturarvet och toleransen* har som mål är att föra samman demokratiska krafter för att belysa dynamiken i hur kulturarvet tolkas och formas av alla människor som lever i Sverige idag och att synliggöra och tillgängliggöra hembygdsrörelsen som samhällsaktör.

Skånes hembygdsförbunds personal och delar av styrelsen har deltagit i två planeringsmöten inom projektet samt inbjudit skånska museer och Kultur Skåne till samverkan kring temat tolerans. Förbunden i Bohuslän, Halland, Skåne, Kalmar, Kronoberg, Öland kommer under 2010 att erbjudas en seminarierie med Stiftelsen Expo och Sveriges hembygdsförbund som arrangör.

II. VERKSAMHET OCH REGIONAL SAMORDNING

Kretsar

Genom indelning av Skåne i nio kretsar bildar föreningarna mindre grupper som vår och höst samlas till kretsmöten. Varje förening utser själv sina deltagare och värdskapet alternerar bland föreningarna. Sammankallande till kretsmöten är hembygds konsulenter som också för minnesanteckningar.

Kretsmöten innebär att varje medlemsförening har möjlighet att möta och diskutera med Skånes hembygdsförbund två gånger årligen. För förbundet är det naturligtvis en stor fördel att ha denna återkommande kontakt med medlemsföreningarna. Kretsarna är också basen för valen till valberedning och föreningsråd.

Att stimulera utbyte och kontakt mellan föreningarna är en viktig uppgift för hembygdsförbundet. Kretsmötena är tillfälle för utbyte av information, idéer och erfarenheter. De frågor som behandlas spänner över ett brett fält och vid några möten inbjuds samarbetspartners att presentera aktuella teman och projekt. Ett alternerande värdskap ger föreningarna möjlighet att få en inblick i varandras verksamhet och lära känna olika platser historia.

Årets kretsmöten har hållits med följande värdföreningar och på följande platser:

- Krets 1: Vår: (IF) Kvidinge sockens hembygdsförening, Hembygdshallen i Kvidinge
Höst: (IF) Riseberga-Färingtofta hembygdsförening, Flottiljen, Ljungbyhed.
- Krets 2: Vår: (IF) Sösdala fornminnes- och hembygdsförening, Norra Mellby församlingshem
Höst: (PS) Bjärnums fornminnesförening, Bjärnums museum
- Krets 3: Vår: (IF) Örkeneds hembygdsförening, Bygdegården i Östra Flyboda
Höst: (PS) Knislinge hembygdsförening, Klockaregården i Knislinge
- Krets 4: Vår: (IF) S:ta Annas gille, Anders Håkansgården i Åhus
Höst: (IF) Föreningen Örsnäs hembygds gård, dito plats.
- Krets 5: Vår: (JO) Föreningen Övraby mölla, Övraby mölla och sockenstuga
Höst: (JO) Folklivsgruppen Ramslif, Ramsåsastallet i Ramsåsa
- Krets 6: Vår: (JO) Föreningen Höörs mölla, dito plats
Höst: (JO) Stiftelsen Skånes djurpark, dito plats
- Krets 7- 8: Vår: (JO) Föreningen Svedala-Barabygden, Aggarps kvarn
Höst: (IF) Oxie härads hembygdsförening, Västra Ingelstad församlingshem.
- Krets 9: Vår: (PS) Föreningen Olivedal, dito plats samt biblioteket i Teckomatorp
Höst: (JO) Wällufsbygdens hembygdsförening, Hembygds museet i Välluv
- Sammanlagt 348 deltagare.**

Kretsmötena är ett forum för samverkan mellan föreningarna. Mötena har även kombinerats med studiebesök eller inbjudna föredragshållare:

- Studiebesök på "Spritan", V & S Group, spritfabriken i Åhus (krets 4)
- Studiebesök på militärhistoriska museet på Flottiljen i Ljungbyhed (krets 1)

Kretsmöten, föreningsråd och andra föreningsmöten under 2009

- Presentation: *Leader-något för vår förening?* av Kerstin Hallenborg, verksamhetsledare Leader Skånes Ess (krets 4)
- Specialguidning i skymningsljus på Skånes djurpark med aktivering av järvarna (krets 6)
- Visning av film från musik- och ljusföreställning som uppfördes i samband med Tommarps kungsgårds 800-årsjubileum (krets 1).

Viktiga frågor kring förbundets och föreningarnas verksamhet och fortsatta utveckling har tagits upp: framtidsgruppens arbete, framtidsmöten och sammanställningar av dessa, riktlinjer för förtjänsttecken, nyhetsbrevet, förvaltningsplan för samlingarna, enkät om Skånes hembygdsförbund, föreningar som remissinstans, Leader-projekt etc.

Föreningsråd

Föreningsrådet möts två gånger om året och fungerar som en diskussions- och kontaktyta mellan styrelsen och medlemsföreningarna. Som rådgivande organ kan Föreningsrådet ta upp egna frågor och behandla frågor som styrelsen överlämnar.

Föreningsrådet består av en ordinarie ledamot och en ersättare från var och en av de nio kretsarna. Efter förbundsstämman har föreningsrådet följande sammansättning:

<i>Krets</i>	<i>Mandatperiod</i>
1 ord Ingrid Larsson, Klippans hembygdsförening	till 2012
1 ers Ingegerd Hagelin, Riseberga-Färingtofta hembygdsförening	till 2012
2 ord Ebbe Persson, Wittsjö hembygdsförening	till 2012
2 ers Jonny Dolkov, Bjärnums fornminnesförening	till 2012
3 ord Artur Strid, Osby hembygdsförening	till 2012
3 ers Sven Jensén, Göinge hembygdsförening	till 2012
4 ord Torgils Svensson, Näsums hembygds- och fornminnesförening	till 2013
4 ers Lars Olofsson, Ivetofta hembygdsförening	till 2013
5 ord Ronnie Axelsson, Othinslunda hembygdsförening	till 2013
5 ers Eva Kempff, Södra Ingelstads härads hembygdsförening	till 2013
6 ord Kerstin Olsson, Frosta härads hembygdsförening	till 2013
6 ers Harriet Johndotter, Eslöfs museiförening	till 2013
7 ord Holger Sverin, Oxie härads hembygdsförening	till 2010
7 ers Lars-Erik Olsson, Gärdslövs byalag	till 2010
8 ord Henny Eliasson, Sandbybygdens hembygdsförening	till 2010
8 ers Hans Nilsson, Staffanstorps hembygdsförening	till 2010
9 ord Hans Wilson, ordf, Billesholmstraktens hembygdsförening	till 2010
9 ers Torbjörn Gerward, Kullens hembygdsförening	till 2010

Ordförande har varit Hans Wilson och *vice ordförande* Anita Grosshög. Ingegerd Hagelin har varit styrelsens kontaktperson i Föreningsrådet. Kanslichefen och konsulenterna medverkar.

Årets möten, 15.4 och 30.9, hölls i Höörs församlingshem. Frågor som har behandlats är: rapport från framtidsmöten 2009, förbundets årsbok, framtagande av en förvaltningsplan, förbundets nyhetsbrev, hembygdsföreningar som remissinstanser, enkät om Skånes hembygdsförbund, digital hembygdsbok i Bromölla, databas över förbundets och föreningarnas årsböcker.

Uppsökande verksamhet och rådgivning

Besök hos medlemsföreningar har, som framgår under flera rubriker, gjorts t. ex. i samband med kurser, temadagar och projekt. Det utökade kulturpedagogiska arbetet och Accessprojektet har inneburit fördjupade kontakter mellan förbund och föreningar.

Föreningsbesök

Med start i slutet av 2009 besöker förbundets personal medlemsföreningar för utbyte och fördjupad kontakt. Arbetet fortsätter under 2010 och 2011. Flera besök har gjorts inom projekt, i samband med kretsmöten eller i utbildningssyfte.

- 28.1 Kultur i vården-projekt i Klippan, utvärdering
- 14.4 Möte med Oxie härads hembygdsförenings styrelse om medlemskap i Sveriges hembygdsförbund.
- 16.5 Studiebesök Västra Torup i samband med styrelsemöte
- 3.6 Kulturturism. Utvärdering av heldagsresor för SPF. Möte i Onslunda med Albo härads hembygdsförening, Färs härads hembygdsförening, Othinslunda hembygdsförening, Studieförbundet Vuxenskolan Skåne-regionen
- 19.8 Kulturturism. Heldagsresor 2010. Möte på Hallsberg (deltagare, se 3.6).
- 25.8 Lantbruksmuseet, Alnarp. Tackträff för ideella värdar under riksstämman
- 24.11 Möte med Albo härads hembygdsförening, bl. a. om temadag kring kulturturism

Utbildning och rådgivning för föreningar

- 12.1 Föremålsregistrering i SOFIE. Fleninge hembygdsförening
  - 17.2 Föremålsvård och -registrering. Perstorps hembygdsförening
  - 25.2 Föremålsregistrering i SOFIE. Riseberga-Färingtofta hembygdsförening
  - 16.6 Föremålsregistrering i SOFIE. Göinge hembygdsförening
  - 13.10 Bygga hemsida i Hembygdsportalen. Åstorps hembygdsförening.
  - 14.10 Föremålsregistrering i SOFIE. S:ta Annas gille i Åhus
  - 20.10 Föremålsregistrering i SOFIE. Riseberga-Färingtofta hembygdsförening
  - 2.11 Insamlingspolicy och gallring. Eslöfs museiförening
- Cirka 35 personer har deltagit vid ovanstående tillfällen, som genomförts av Petra Holmstedt (t.o.m. juni) och Ingela Frid.

13 föreningsbesök har gjorts inom den kulturpedagogiska verksamheten.

Regionala referensgrupper och nätverk

Skånes hembygdsförbund deltar i följande nätverk:

Kulturpedagogik. Jan Olofsson och Pia Sander har deltagit i konferenser och nätverksmöten arrangerade av Kultur Skåne.

Regionalt uppdrag inom kulturpedagogik. Jan Olofsson och Pia Sander deltar i gruppen som arbetar med samhällsutveckling, etik och ideologi. Arbetsgruppen har träffats vid sex tillfällen för att starta upp samarbeten och lära känna varandras arbetssätt.

Uppsökarna. Jan Olofsson är med i nätverket Uppsökarna. Det består av museer som bedriver uppsökande verksamhet ute i skolorna med elever och lärare. Övriga i nätverket är Malmö museer, Trelleborgs museum, Regionmuseet, Glimmingehus, Fredriksdal.

Konsulentnätverk, Region Skåne. Jan Olofsson har deltagit i möte den 8.6 i Ystad.

SALU-gruppen (Skånes Arbetsgrupp för Landsbygdens Utveckling) med företrädare för bl. a. Region Skåne, Länsbyggerådet SLUG, LRF och Hushållningssällskapen. Skånes hembygdsförbund har under året representerats av Sven Jensén som deltagit i ett möte.

Leader. Sven Jensén har representerat hembygdsförbundet vid Leadermöten och sitter med i LAG-styrelsen för Leader Skåne Ess (Kristianstad, Bromölla, Osby och Östra Göinge) som ordinarie ledamot för de ideella organisationerna med tyngdpunkt på hembygdsrörelsen.

Ingegerd Hagelin har representerat den ideella sektorn och hembygdsrörelsen i nordvästra Skåne. Hon har ingått som ordinarie styrelseledamot i LAG för Leader Skåne Nordväst Norra.

Nätverket för textil och dräkt. Petra Holmstedt har representerat Skånes hembygdsförbund och deltagit i fyra möten på Kulturen. Nätverket arrangerade ett klutseminarium under hösten.

Uppdrag

Per Stenmarck är suppleant i Sveriges hembygdsförbunds styrelse. Kristina Backe ingår i riksorganisationens valberedning. Pia Sander ingår i valberedningen för Föreningen Skånska Möllor. Ingela Frid höll föredrag om riksstämman i Lund på Ljunits-Herrestads hembygdsförening årsmöte, Stora Herrestad den 23.5. Cirka 70 åhörare. Pia Sander höll Valborgstal på Västergårda, Vinslöv hembygdsförening, den 30.4.

Utvärdering Skånes hembygdsförbund

En enkät för utvärdering av Skånes hembygdsförbunds verksamhet skickades ut till medlemsföreningarna under våren. Enkäten bestod av tre delar, utvärdering av befintlig verksamhet, nya förslag och egna förslag. Enkätens två första delar bestod i beskrivning av verksamhetstyp som respondenten kunde markera med viktigt, ganska viktigt eller mindre viktigt. Den tredje delen, egna förslag, var helt öppen, där fick man skriva vad man ville. Av 106 medlemmar svarade 77, dvs en svarsfrekvens på 72%. Två påminnelser skickades ut.

De aktiviteter som medlemmarna fann viktigast var hemsidan, utskick av information, arrangemang för allmänheten, kontakt med pressen och samarbete med skolan.

Medlemmarnas åsikt i frågan om vilka publikationer som Skånes hembygdsförbund ska ge ut var otydliga, men störst stöd fick årsboken, medan intresset för en tidning var betydligt lägre. Minst intresse visade medlemmarna för olika IT-tekniska lösningar av typen e-magasin och bloggar.

Enkäten hade vissa metodproblem, bl. a. verkar en del ha uppfattat att de skulle bedöma sin förenings verksamhet, tekniska termer var inte förklarade, vissa poster var ej entydiga. Viktigt är att denna enkäten utgör en bas och bör följas av fler.

Att trots allt så många som 25% av medlemmarna inte hörde av sig över huvud taget, att många av de egna förslagen gällde verksamhet som redan finns idag samt att medlemmarna verkade ha svårt att bedöma hembygdsförbundet gör att den främsta slutsatsen blir att förbundet måste bli bättre känt hos sina medlemmar.

Marknadsföring och kommunikation

Ett utkast till kommunikationsplan för Skånes hembygdsförbund togs fram under oktober/november 2009 av Jan Olofsson och Pia Sander med stöd av Sven Jensen, Göinge hembygdsförening och Per-Axel Sjöholm, Ystads fornminnesförening. Planen är tänkt att utveckla förbundets arbetssätt genom att verka mer aktivt och proaktivt, främst inom extern kommunikation. Som intern kommunikation avses kommunikation med förbundets medlemsföreningar samt med Sveriges hembygdsförbund och andra regionala hembygdsförbund. Som extern kommunikation avses övrig kommunikation med främst media, allmänhet, politiker, skolor, andra organisationer, myndigheter m. fl. Ett antal aktiviteter för att förbättra såväl intern som extern kommunikation tas upp samt en mediaplan för 2010. Kommunikationsplanen ska fastslås i Skånes hembygdsförbunds styrelse innan den träder i kraft.

Riksstämman i Lund 22-24 maj har presenterats i:

- Artiklar i de 26 regionala hembygdsförbundens tidskrifter
- Tidskriften Bygd och Natur som ges ut av Sveriges hembygdsförbund.

I samband med riksstämman skickades flera pressmeddelanden ut, ett huvudmeddelande tillsammans med Sveriges hembygdsförbund om stämman och dess betoning på framtidsfrågor, invigningen, utdelning av Byggnadsvårdspris (Strömsborgs Ullspinneri) och Kulturhammaren (Jan Troell). Responsen blev svag. Pressmeddelanden gick också ut angående tre av hembygdsresorna, men utan resultat. Dock bevakade pressen utdelningen av ovan nämnda byggnadsvårdspris samt den hembygdsresa som gick till industriminnena i norra Skåne.

Pressrelease skickades ut i samband med att Kviinge skola, klass 3-4, besökte Ballingstorp för en spel- och lek dag. Radio Kristianstad gjorde ett inslag på plats. Reporter var Linnea Mattisson och inslaget sändes i Arena 2009-09-08.

Skånes hembygdsförbund i pressen:

Helsingborgs Dagblad 22 januari 2009. Kenneth Engström, Sjukassans historia i ny årsbok från Skånes hembygdsförbund

Skånska Dagbladet 9 februari. Jonny Ambrius, Läkekonst i Skåne - från trepanation till fluortanter

Sydsvenskan 16 mars 2009. Jenny Wickberg, Minnen i låda - Gamla saker sprider glädje

Gamla Lund-Nytt mars 2009. Solveig Ståhl, Skånes hembygdsförbunds årsbok

Norra Skåne 22 maj 2009. Bertil Nilsson, Fint byggnadsvårdspris till Strömsborgs spinneri, Osby

Norra Skåne 25 maj 2009. Mikael Dillenz, En industriresa genom Skåne, Nedlagda industrier i nordost fick nytt liv i en guidad hembygdsresa

Norra Skåne 29 maj 2009. Katarina Bexell, Britt-Marie och maken Tore är Skånes hembygdsförbunds värddar på Ballingstorpsgården

Sydsvenskan 14 juni 2009. Anders Malmström, Lengertz kulturpris delas ut av Skånes hembygdsförbund

Norra Skåne 17 juni 2009. Sara Åkesson, Smidigt värre på slöjdläger

Norra Skåne 21 september 2009. Katarina Bexell, Natur och kultur visades upp på Ballingstorp

Kristianstadsbladet 21 september 2009. Brukarens säng har hittat hem

Skånska Dagbladet 20 oktober 2009. Helena Svensson, Kulturgärning gav paret Welin medalj

Helsingborgs Dagblad 3 december 2009. Birgitta Johansson, Minneslådor - Minnen för gemenskapens skull

Ystad Allehanda 16 december 2009. Maria Sällberg, Satsning på Ballingstorp

Kristianstadsbladet 16 december 2009. Maria Sällberg, Satsning på Ballingstorp

Lokaltidningen. Kåre Sjöholm, Hembygdsvårdare får medalj för sitt arbete

Not. Pressens bevakning av hembygdsrörelsens alla arrangemang i Skåne är omfattande och det ligger utanför förbundets möjligheter att här återge alla tidningsklipp. En del av dem samlas i förbundets tidningsklipparkiv i Lund.

Hemsida

Under 2009 fortgick arbetet med hembygdsförbundets hemsida. Täta uppdateringar är en prioriterad arbetsuppgift, då hemsidan är en viktig informationskanal gentemot medlemsföreningarna och allmänheten. Det mesta som skickas per post till medlemmarnas kontaktpersoner finns även att hämta på hemsidan; kallelser, inbjudningar, kalendarium, stämmohandlingar inför förbundets årsmöte dokument att ladda ner etc. Samtliga medlemsföreningar presenteras på hemsidan med kort text, foto, uppgift om öppettider och kontaktperson (om denne givit skriftligt tillstånd) samt länk till egen hemsida.

Kursplatser 2009

Medlemsföreningarnas kulturevenemang och utställningar publiceras i månadsblad på förbundets hemsida i utskriftsvänligt format. Under 2009 anmälde föreningarna **460 aktiviteter och ett 30-tal utställningar** för publicering i evenemangskalendern.

I slutet av 2009 påbörjades planeringen av en helt ny webbplats för Skånes hembygdsförbund. Målet är en interaktiv och mer användarvänlig hemsida med sökbarhet, beställningsformulär mm. Ombyggnaden kommer att ske under 2010–2011.

Tidning blev nyhetsbrev

Förbundets digitala medlemstidning gick ut till föreningar och enskilda medlemmar med sitt sista nummer i juni 2009. Som ett svar på enkäten till medlemmarna under våren 2009 ersattes Tidningen av ett Nyhetsbrev som inledningsvis skickades ut elektroniskt till kontaktpersoner med e-post och med vanlig post till övriga. Från och med decembernumret inleddes en ny distribution där alla som vill, inte bara medlemmar, kan få Nyhetsbrevet till sin e-postadress,

oberoende föreningstillhörighet. Anmälan sker via Skånes hembygdsförbunds hemsida. Detta för att effektivare kunna nå ut till både medlemmar i medlemsföreningar och allmänheten.

I Nyhetsbrevet ges korta nyheter som är användbara för alla som sysslar med eller är intresserade av hembygdsverksamhet. Goda exempel ur föreningarnas verksamhet lyfts fram som inspiration till andra. Notiserna hänvisar vidare till hemsidor, personer etc. Tonvikt ligger på vad som ska hända, inte på vad som hänt. Nyhetsbrevet ska komma ut minst 4 gånger per år.

Den digitala tidningen utkom med ett nummer i juni. Nyhetsbrevet utkom med tre nummer 2009: september, oktober och december. Vid årsskiftet hade nyhetsbrevet 300 prenumeranter.

Folkbildning och kursverksamhet

Målgrupp för kursverksamheten är medlemsföreningarna med syfte att stödja dem i deras verksamhet och deras roll som lokala kulturaktörer och visa på utvecklingsvägar.

Kurserna genomförs i samarbete med museer, arkiv, kulturinstitutioner och organisationer i Skåne vilket skapar kontakter och utbyte mellan ideella krafter och professionella. Inriktningen utgår från föreningarnas önskemål, men också från aktuella projekt inom t.ex. kulturmiljövård, musei- och arkivverksamhet och turism. Kurserna är en del i ett utvecklingsarbete där hembygdsförbundet lyfter fram hembygdsföreningarna som goda exempel och lokala resurser inom olika områden.

En regional spridning eftersträvas och kurserna förläggs till såväl större som mindre orter. En miljömässig aspekt läggs på valet av kursort. Ambitionen är att, så långt möjligt, förlägga dem dit allmänna kommunikationsmedel leder. En förutsättning för flertalet kurser är samarbetet med en medlemsförening som tar på sig uppgiften att vara värd. De ideella insatserna är mycket betydelsefulla. Kurserna bidrar till att skapa massmedialt intresse för såväl medlemsföreningar som hembygdsförbund.

Studiecirklar. Samarbetet med Studieförbundet Vuxenskolan innebär dels att arrangera en handledarutbildning för studieansvariga i SPF-föreningar dels att utforma studieplaner till en rad årsböcker. En studieplan till Skånska läkekonster (Skånes hembygdsförbunds årsbok 2008) har producerats av Ingela Frid. Flera studiecirklar har startats under året.

Kurser och fortbildningar har under 2009 arrangerats av Skånes hembygdsförbund i samarbete med medlemsföreningar, museer, Folkuniversitetet, Skånes arkivförbund, Studieförbundet Vuxenskolan och Hemslöjdkonsulenterna i Skåne. Kurserna riktar sig till medlemmar i Skånes hembygdsförbund.

1.4. Fokus på samlingarna. Sammanfattning av Accessprojektet 2006-2009, diskussion om föremålsvård, insamlingspolicy och samlingarnas framtid. I samarbete med Kulturgruppen Anderslöv och bygden. 14 deltagare.

6.4 Fokus på samlingarna. Sammanfattning av Accessprojektet 2006-2009, diskussion om föremålsvård, insamlingspolicy och samlingarnas framtid. I samarbete med Bjärnums fornminnesförening. 20 deltagare.

27.4 Hembygdsförsäkringen. Försäkringsinformation av handläggare Carolina Svensson, Hembygdsförsäkringen. I samarbete med Ängelholms hembygdsförening. 17 deltagare.

9.5 Specialvisning av utställningen Dödens väg på Trelleborgs museum. Med efterföljande diskussion om arkeologi och hembygdsrörelse. I samarbete med Trelleborgs museum. Inställt, för få deltagare.

3.9. Textil temadag: Inspiration ur tradition. Om folkliga stickade plagg och att använda gamla mönster i ny design. I samarbete med Färs härads hembygdsförening, Skånes hemslöjdsförbund och folkkonstdesigner Inger Olsson. 15 deltagare.

8.10 Minneslådor och kulturarv. Inspirationsträff för vårdpersonal och hembygdsföreningar. Skånes hembygdsförbund i samarbete med Skånes Arkivförbund, Klippans hembygdsförening och Kultur Skåne. 18 deltagare

22.10 Cirkelledarutbildning "Skånska läkekonster". Skånes hembygdsförbunds årsbok för 2008. Presentation av boken och kursplan för studiecirkel. Föredrag av några av författarna. I samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan. Ca 50 deltagare.

23.10 Landskap, gårdar, kulturväxter, byggnadsteknik. Temadag på Ballingstorp. 18 deltagare.

Under 2009 har 152 personer deltagit i kurser och temadagar.

Databasprogrammet Sofie

Skånes hembygdsförbund har en huvudlicens till registreringsprogrammet Sofie vilket innebär att medlemsföreningar kan skaffa underlicenser till ett lägre pris. Programmet, som används för att registrera föremål, foton och arkivhandlingar, har utvecklats vid Västerbottens museum. Hembygdsförbundet har också ett serviceavtal som ger föreningarna möjlighet att även teckna egna serviceavtal till reducerat pris. Kontaktperson för Sofie gentemot medlemsföreningarna är Ingela Frid.

Följande 21 medlemsföreningar hade under 2009 en underlicens till Sofie: Bjärnums fornminnesförening, Bösarps bygdeförening, Eslöfs museiförening, Föreningen för fornminnes- och hembygdsvård i sydöstra Skåne, Gälds härads hembygdsförening, Göinge hembygdsförening, Hästveda hembygdsförening, Höör museiförening, Klippans hembygdsförening, Kulturgruppen Anderslöv och bygden, Kungliga Wendes militärhistoriska förening, Perstorps hembygdsförening, Riseberga-Färingtofta hembygdsförening, S:ta Annas gille i Åhus, Stiftelsen Gamlegård i Billinge, Tyringe byalag, Vemmenhögs härads fornminnes- och hembygdsförening, Västra Göinge hembygdsförening, Åstorps hembygdsförening, Ängelholms hembygdsförening, Örkeneds hembygdsförening.

Riksstämman 22 - 24 maj 2009

Efter invigningsceremonin på Universitetsplatsen tågade delegaterna mot Kulturen där stämman hölls. Främst ses Skånes hembygdsförbunds ordförande Per Stenmarck tillsammans med Ingela Broström, Sveriges hembygdsförbunds styrelse. Foto: Jan Nilsson

Per Stenmarck tackar historikern Dick Harrison för ett intressant föredrag. Foto: Jan Nilsson.

I presidiet: Annika Annerby Jansson, stämmodförande, Jan Nordwall, generalsekreterare Sveriges hembygdsförbund och Ann Österberg, sekreterare. Foto: Jan Nilsson

Filmaren Jan Troell (t v) tar emot Kulturhammaren som här delas ut av Birger Svanström, ordförande Sveriges hembygdsförbund (t h). I mitten Lars Israelsson, riksorganisationens styrelse. Foto: Jan Nilsson

Tre glada mottagare av "plaketten för rik gärning i hembygdsvårdens tjänst". I mitten och till höger Asta Hansson, Åhus, och Georg Welin, Billinge. Foto: Jan Nilsson

Hembygdsfesten på Alnarp inledde med en bejublade uppvisning av Kunglig skånska kavallerisquadron. Foto: Jan Nilsson.

Unga dansare från Balkancentralen dansade romska danser på hembygdsfesten. Foto: Jan Nilsson

Högtidsmiddag på Grand hotell i Lund med utdelning av kulturpriser. Kristina Backe, var konferencier och avslutade festen med sång. Foto: Jan Nilsson

Hembygdsrörelsen mitt i mattrenden. Seminarium med Ingar Nilsson, matjournalist på Region Skåne. Foto: Jan Nilsson

PROJEKT

Riksstämman

Skånes hembygdsförbund var värd för Sveriges hembygdsförbunds riksstämman 2009. 230 delegater från Sveriges hembygdsförbund, de 26 regionala förbunden och skånska medlemsföreningar deltog i stämmoförhandlingarna som hölls på Kulturen i Lund. En arbetsgrupp bestående av ideella styrelseledamöter och förbundets personal bildades hösten 2007 för att planera genomförandet. Under 2009 har gruppen haft sex möten. Planeringsmöten har även hållits med resegruppen, med ideella värdar och seminarieledare.

Kultur Skåne och Lunds kommun har stöttat arrangemanget ekonomiskt med 69 000 kr respektive 50 000 kr. Även sponsorer som Länsförsäkringar och Geline bidrog. Annika Annerby Jansson, kommunfullmäktiges ordförande, agerade stämмоordförande samt invigde stämman på Universitetsplatsen.

Drygt 30 ideella personer från medlemsföreningar har ställt upp som värdar och på ett avgörande sätt stöttat genomförandet av riksstämman. Ett dussintal medlemsföreningar svarade för visningar i samband med temaresor och medverkade på seminarier. Även privatpersoner med anknytning till förbundet har hjälpt till. Ideellt arbetande inbjöds till en tackträff på lantbruksmuseet i Alnarp 26.8.

Utöver själva stämman har Skånes hembygdsförbund arrangerat seminarier, stadsvandringar, visningar av Domkyrkan och Kulturen, högtidsmiddag på Grand hotell i Lund, hembygdsfest på Alnarp samt fyra tematiska resor till olika delar av Skåne.

Det ordnades även särskilda program för ombudens medföljande och Skånes hembygdsförbunds medlemsföreningar.

Riksstämman har byggt på ett brett samarbete och inneburit nya kontakter med kulturinstitutioner, organisationer, kommuner och ideella. Den har inspirerat till ett utvecklingsarbete kring t. ex. kommunikation, kulturturism, kulturell mångfald och tillgänglighet. Förbundet har samarbetat med följande: Kulturen i Lund, Lunds universitet, Domkyrkan, Lunds turistbyrå, Tourism in Scane, SLU Alnarp, Region Skåne, Näringslivsenheten samt med turistbyråer och kulturinstitutioner i samband med temaresorna som gick genom följande kommuner: Eslöv, Hässleholm, Höör, Kristianstad, Lomma, Lund, Malmö, Osby, Sjöbo, Skurup, Svalöv, Ystad, Östra Göinge samt Dragör och Örestad.

Seminarier

Heliga hus och rum för religion. Medverkande: Ann Pettersson, Stockholms läns hembygdsförbund

Hembygdsvården - mitt i mattrenden. Medverkande: Ingar Nilsson, Näringslivsenheten, Region Skåne, Nils-Erik och Gunhild Winther, Harjagers härads fornminnes- och hembygdsförening

Att tillgängliggöra det folkliga. Medverkande: Charlotte Åkerman, Eva Klang Eriksson, Kulturen i Lund

Att levandegöra museer. Medverkande: Eva Kjerström Sjölin, Niklas Ingmarsson, Yvonne Sandberg, antikvarier resp. pedagog, Kulturen i Lund

Kommuniceringsstrategier för framtiden. Medverkande: Per Stenmarck, Per-Axel Sjöholm, Sven Jensén (samtliga Skånes hembygdsförbunds styrelse).

Temaresor. Fyra temaresor gick till ett trettiotal besöksmål i 13 av länets kommuner samt till Danmark genom en tur till Örestad och Dragör. Besöken kombinerades med guidevisningar och studiebesök.

Nybyggda hembygdar: Öresund, Örestad, Dragör, Västra Hamnen, Kroksbäck, Turning Torso, Jakriborg

Industrihistoriskt: resa i Skåne nordost med besök bl. a. i Svarta bergen i Hägghult, Karpalund, Junesco Lönsboda, Strömsborgs ullspinneri, torvbrytning (Osby), kättingfabriken i Killeberg, Filfabriken i Hässleholm, matriket Kristianstad

Skånska slott: Svenstorp, Skarhult, Flyinge, Trollenäs, Bosjökloster, Gamlegård i Billinge, Fricks spettkaksbageri

Makten och heligheten: Svaneholm, Stora Herrestads säteri, kyrka och museum, Klostret i Ystad.

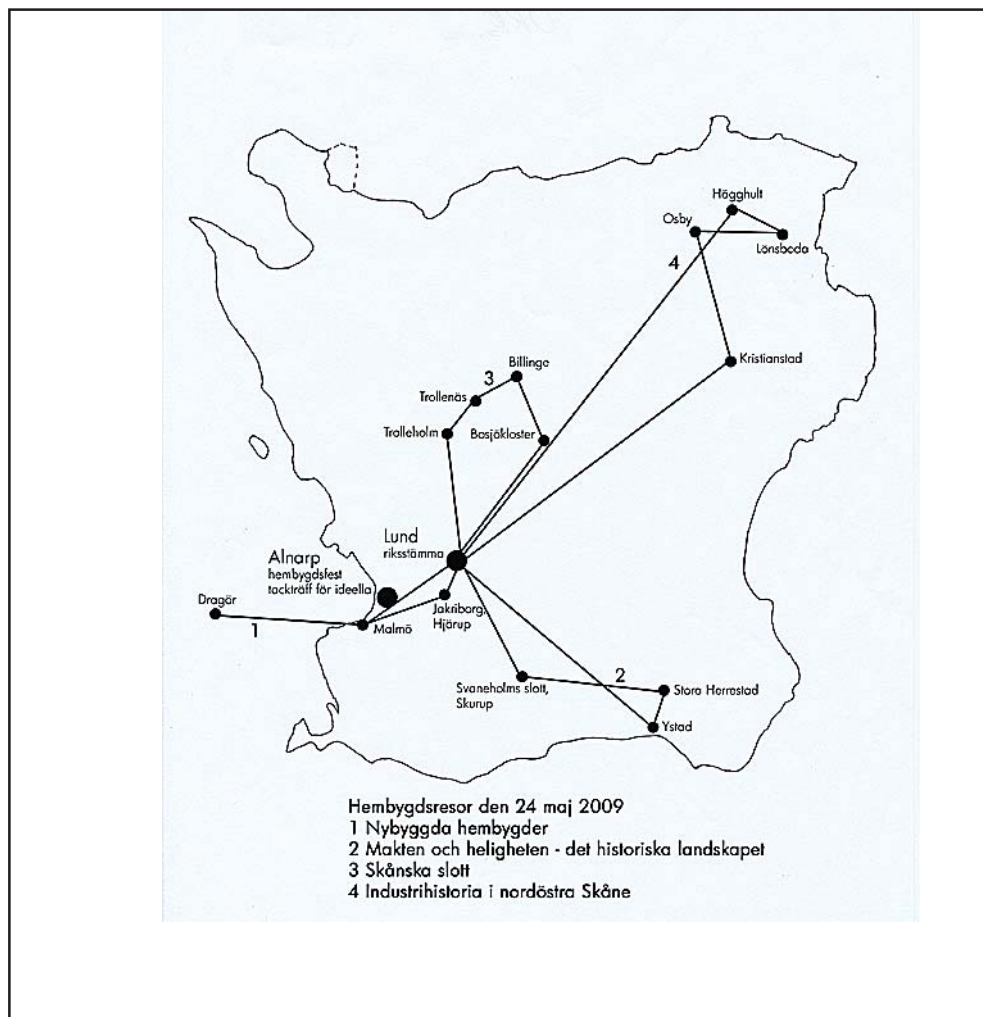
Kulturpriser

Sveriges hembygdsförbunds "Byggnadspris" tilldelades Osby hembygdsförening för bevarande och visningar av ullspinneriet i Strömsborg. I samband med högtidsmiddagen på Grand hotell mottog filmaren Jan Troell "Kulturhammaren". "Plaketten för rik gärning i hembygdsvårdens tjänst" tilldelades bl. a. två skåningar; Asta Hansson, Åhus och Georg Welin, Billinge.

Riksstämman har presenterats i:

- Artiklar i de 26 regionala hembygdsförbundens tidskrifter
- Tidskriften Bygd och Natur som ges ut av Sveriges hembygdsförbund och distribueras med 13 000 ex till landets 1 900 medlemsföreningar
- I Skånes hembygdsförbunds digitala medlemstidning samt på möten med medlemsföreningar under 2008-09.

Bilder från riksstämman, se sidan 18-19.

Accessprojektet 2009

Access till samlingarna

Skånes hembygdsförbunds Accessprojekt Tillgängliggörande av hembygdsföreningarnas samlingar, som påbörjades sommaren 2006, fortsatte t. o. m. 4.6 2009 med finansiering från Statens Kulturråd. Petra Holmstedt arbetade 75% i projektet under 2009.

Accessprojektet har inneburit fördjupade personliga kontakter mellan förbund och föreningar som båda parter upplevt som mycket positiva och viktiga. Projektets utformning har gett förbundet en stärkt och mycket viktig insyn i föreningarnas praktiska och vardagliga arbete. Föreningar har stått för arbetsplats, de accessanställdas resekostnader samt den utrustning som behövdes för arbetet (dator, kamera, ev. förbrukningsmaterial). Allt arbete har skett i nära samarbete med de ideella aktiva.

Under 2009 fick följande medlemsföreningar stöd genom uppsökande verksamhet inom ramen för Accessprojektet: Bjärnums fornminnesförening, Perstorps hembygdsförening, Riseberga-Färingtofta hembygdsförening, Färs härads hembygdsförening, Sösdala fornminnes- och hembygdsförening, S:ta Annas gille i Åhus, Kulturgruppen Anderslöv och bygden, Vittsjö hembygdsförening samt Loshults hembygdsförening.

Stödet har bestått i rådgivning kring samlingar och föremålsvård, praktisk hjälp med utställningsproduktion samt föremålsregistrering (manuell och digital).

Totalt 25 arbetsdagar hos föreningar.

Hallsbergs stenar - ett av resmålen på resan *Kulturskatter på Österlen*. Foto: Kerstin Arcadius

Kulturturism

Tillsammans med Studieförbundet Vuxenskolan, Albo härads hembygdsförening, Färs härads hembygdsförening och Othinslunda hembygdsförening har Skånes hembygdsförbund initierat en lokal samverkan där tre föreningar erbjuder ett heldagspaket till SPF-föreningar i Skåne. En arbetsgrupp har utformat ett program med besök på Hallsbergs hembygdsmuseum och stenar, Onslunda borstmuseum och Glimmebodagården. Paketet heter *Kulturskatter på Österlen. En resa för alla sinnen*. och har presenterats för målgruppen i en gemensam folder. Sex resor genomfördes i maj 2009. Utvärderingen (172 svar) visar att det finns ett stort intresse för fler temaresor i Skåne.

Totalt deltog 200 personer i resorna.

Kultur i vården

Inom Region Skånes verksamhet Kultur i vården driver Skånes hembygdsförbund tillsammans med Skånes arkivförbund samarbetsprojektet Människor, möten och minnen. Där ingår följande institutioner och medlemsföreningar: Kultur- och fritidsförvaltningen och Socialförvaltningen i Klippans kommun, Klippans kommunarkiv, Vårdgymnasiet i Klippan, Klippans hembygdsförening, Riseberga-Färingtofta hembygdsförening, Östra Ljungby och Källna socknars hembygdsförening.

Syftet med projektet är att utveckla en lokal samarbetsmodell, göra en kultursatsning för äldreomsorgen med arkiv och hembygdsföreningar som lokala resurser, producera minneslådor för äldreomsorgen i Klippans kommun samt skapa möten över generationsgränser.

Minneslådor. Arbetsgruppen har producerat nio tematiska lådor med föremål, foto, arkivhandlingar, musik, böcker, minnesberättelser, lokalhistoriskt material etc. Exempel på teman är Kafferep, Tvätt, Skomakeri, Nöjesliv på 1940-talet, Jul, Barndom, Bilar, Semester och Skola.

Minneslådorna är verktyg för att sätta igång samtal mellan vårdtagare och personal, stärka den sociala samvaron samt förmedla kunskaper om den lokala historien till vårdpersonalen. Hembygdsföreningarna har generöst bidragit med lokalhistoriskt material till lådorna; t.ex. föremål, foto och minnesberättelser. Till alla vårdenheter inom äldreomsorgen har inköpts ett urval lokalhistorisk referenslitteratur från bl. a. hembygdsföreningar samt titlar rörande reminiscensarbete (att genom minnesväckare få igång samtal kring minnen).

Kulturpiloter. Bland vårdpersonalen på äldreboenden i Klippan finns 25 kulturpiloter som dels är projektets referensgrupp dels den målgrupp som har använt minneslådorna i mötet med de äldre.

8.10 Minneslådor och kulturarv. Inspirationsträff för vårdpersonal och hembygdsföreningar. Skånes hembygdsförbund och Skånes Arkivförbund i samarbete med Klippans hembygdsförening. Plats: Åby museum, hembygdsbyn, Klippan.

28.1 Utvärderingsmöte med kommunarkivarie, hembygdsföreningar, enhetschefer i äldreomsorgen, Kultur i vården-personal från Kultur Skåne, Skånes arkivförbund.

Under 2009 har underlag till en **idéfolder** tagits fram. Projektledare är Karin Sjöberg, Skånes arkivförbund och Pia Sander, Skånes hembygdsförbund. Projektet finansieras av Kultur Skåne.

Sängen äntligen på plats! Olavi Olson donerade den säng som gårdens siste brukare, Per Nilsson, sov i på 1950-talet. Foto: Rolf Nilsson

Ballingstorp – levande byggnadsminne

2008 inledde Skånes hembygdsförbund ett utvecklingsarbete kring Ballingstorp med syfte att utveckla byggnadsminnet som besöksmål och söka former för ett publikt och pedagogiskt arbete; t. ex. genom skyltar, en natur- och kulturstig, foldrar (varav en i punktskrift), pedagogisk verksamhet, utbildningsinsatser, ett årligt arrangemang samt öppethållande sommartid. Ett bidrag från Länsstyrelsen 2009 möjliggör köp av tjänster från Regionmuseet avseende skötselplan för trädgården, produktion av foldrar under 2010. Genom ett lokalt

engagemang från medlemsföreningar och Östra Göinge kommun har arbetet kommit igång med en rad aktiviteter.

Aktiviteter 2009:

- 26.5 Workshop. Knadriks kulturbygg, antikvarier från Kulturen i Lund, Regionmuseet, Sven Jensen, Göinge hembygdsförening, Britt-Marie och Tore Letin deltog i en diskussion kring marknadsföring av och verksamhet på Ballingstorpsgården, bl. a. om foldrar, skyltprogram, natur- och kulturstig.
- 17.6 Städdag
- 13.8 Möte med lärare från Kviinge och Färlövs skolor. Hur kan platsen användas i mötet med skolklasser?
- 11.9 Förbundets styrelse på besök
- 18.9 Pressvisning om planerad verksamhet 2010
- 20.9 Natur- och kulturdag på Ballingstorpsgården *
- 29.9 Möte med Kulturmiljöenheten, Länsstyrelsen om natur- och kulturstig
- 23.10 Temadag om landskap, kulturväxter och byggnadsteknik på Ballingstorpsgården

* **Natur- och kulturdag på Ballingstorpsgården** lockade ca 450 besökare. På programmet stod bl. a. täljverkstad och sagor för barn, tipspromenad, natur- och kulturvandring, förevisning av timring och stenhuggeri, utställningar om lokala näringar och lokalhistorisk litteratur (Norra Strö hembygdsförening, Knislinge hembygdsförening och Göinge hembygdsförening), förevisning av tröska, bokbord med hembygdsförbundets årsböcker, dragspelsmusik och kaffeservering. Olavi Olson, Hässleholm, skänkte en säng som tillhört gårdens siste ägare och brukare, Per Nilsson, och som köptes av Olavi Olsons far på en gårdsauktion 1957. Sängen står numera placerad i kammaren intill storstugan på sin tidigare plats.

Under året har skolklasser från Kviinge skola vid ett flertal tillfällen deltagit i förbundets pedagogiska utbud på Ballingstorp, se Kulturpedagogik.

Som stöd till arbetsgruppen som verkar kring byggnadsminnet har Skånes hembygdsförbund med stöd av länsstyrelsen hållit en **temadag om landskapet och byggnaderna**. Kunskapsuppbyggnad om platsens och markernas användande i ett historiskt perspektiv och traditionellt byggnadsskick är prioriterat. Erfarenhetsutbytet mellan ideella och professionella liksom en ökad medvetenhet om ett antikvariskt förhållningssätt till bevarande av byggnader är ett värdefullt resultat.

Industriminnen

Teknikhistorisk safari. Under året har hembygdsförbundet tillsammans med Regionmuseet skrivit en ansökan till Jordbruksverket för att utveckla lokala samarbetsmodeller mellan hembygdsföreningar som vill arbeta publikt med industri- och teknikhistoriska anläggningar.

Smidesnätverk

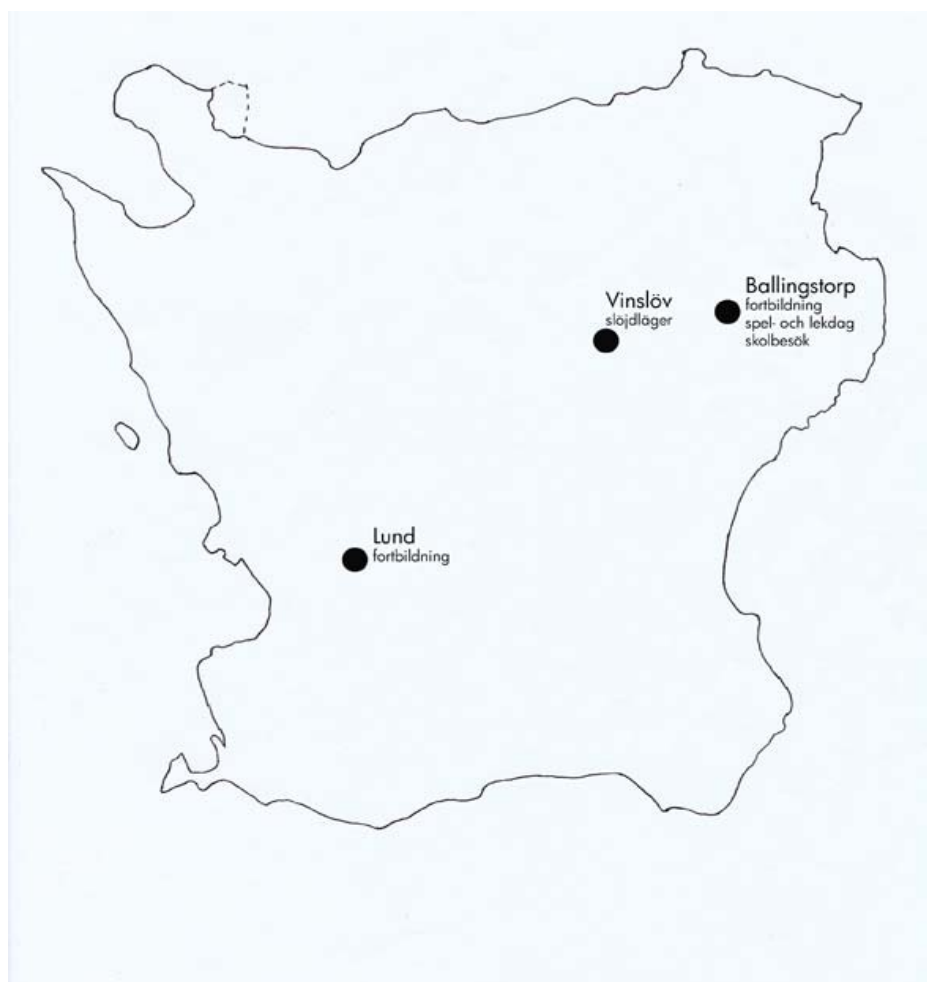
Smeder och smedjor i Skåne

Nätverket har bildats på initiativ av pedagoger och konsulenter på Skånes hembygdsförbund, Skånes hemslöjdsförbund och Fredriksdals museer och trädgårdar. Dessa är sammankallande och svarar för uppläggningsen av en årlig träff som innehåller studiebesök och kortkurser utifrån deltagarnas önskemål. Smidesnätverket inbjuder till erfarenhetsutbyte mellan ideella föreningar som förvaltar smedjor, smeder (både amatörer och professionella), antikvarier och museipedagoger i Skåne intresserade av traditionellt smide och smedjor. Dokumentation, förmedling och publika insatser är områden av särskild betydelse i nätverket. Det finns också en ambition att fånga upp ungdomars intresse för smide. Adresslistan för nätverket omfattar för närvarande ett 60-tal personer, varav en del från hembygdsföreningar med smedjor. Under 2009 hölls inte någon träff med nätverket.

Skånska Bokmässan

I samarbete med Kulturmagasinet i Helsingborg och Författarcentrum Syd planerar Skånes hembygdsförbund en bokmässa 16-17 oktober 2010. Mässan äger rum på Kulturmagasinet i Helsingborg. Syftet är att med ett regionalt perspektiv visa upp hembygdsföreningarnas, de skånska bokförlagens och sydsvenska författares mångfacetterade bokproduktion om hembygder och lokalhistoria och göra den mer känd för allmänheten. Med arrangemanget vill förbundet initiera möten och samtal om hembygd (olika hembygder, att ha flera hembygder) där författare bidrar med sin berättelse.

En databas över förbundets och medlemsföreningarnas årsböcker är under arbete.

KULTURPEDAGOGIK

Genom det särskilda anslaget till kulturpedagogik från Kultur Skåne är samarbetet med medlemsföreningar och skola ett prioriterat område i förbundets verksamhet. Inför 2009 utökades anslaget. Detta innebar att Jan Olofsson anställdes från 2009-03-02 för att arbeta 50% med kulturpedagogik (och 50 % som hembygdskonsulent), och att Pia Sanders tjänst även fortsättningsvis omfattar 25% kulturpedagogik. Under oktober-december arbetade Linda Olofsson som kulturpedagog särskilt med att initiera samarbeten mellan skolor och medlemsföreningar.

Det kulturpedagogiska uppdraget från Kultur Skåne förändrades i och med ett avtal gällande från 2009-03-16 till 2011-12-31. Tillsammans med Kulturen i Lund (samordningsansvar), Klostret i Ystad, Skånes Arkivförbund och Statarmuseet ingår Skånes hembygdsförbund i en samarbetsgrupp. Uppdraget gäller att utifrån begreppen samhällsbyggnad, etik och ideologi beskriva det moderna samhällets framväxt och utveckling.

I uppdraget ligger att inte som tidigare möta elever, utan att kompetensutveckla de grupper som arbetar professionellt med barn och unga inom olika samhällssektorer såsom skola, fritid, sjukvård, besöksnäring med flera.

Samarbetet mellan medlemsföreningar och skola är fortsatt ett prioriterat område i förbundets verksamhet, men detta styrs således mer in på lärarfortbildningar. Syftet är att lyfta fram hembygdsföreningarna som en lokal resurs i skolundervisningen och väcka intresse för bygdens historia, nutid och framtid.

Hembygdskonsulenten/kulturpedagogens roll är att skriva (lärar)handledningar, initiera och driva samarbetsprojekt, att inventera de kompetenser och möjligheter som finns i föreningarna, att anordna planeringsträffar, fortbildningsdagar och studiebesök för både föreningar och skolpersonal samt att bidra med arkivmaterial. Genom regional samverkan och omfattande ideella insatser sprids effekterna både lokalt och regionalt.

Arbetsätt. Vid utformningen av lärarfortbildningar och lärarhandledningar har först kontakt tagits med föreningar som har ett intresse av sådant arbete. Därefter har kontakt tagits med skola/skolor i närområdet för att se om intresse finns från deras sida. Arbete inleds med att se vad föreningen kan bidra med, vad skolan efterfrågar samt vad förbundet kan hjälpa till med. En viktig effekt av lärarfortbildningar och lärarhandledningar är, förutom lärarnas ökade kunskap om hembygden och närmiljön, också att kontakten öppnas upp för besök med elever på hembygdsgårdar och museer.

Regional resurs. Arbetet med lärarfortbildningar och -handledningar sker inom ramarna för uppdraget från Kultur Skåne och i samarbete, där så passar, med (kulturarvs)institutioner och de institutioner som ingår i nämnda arbetsgrupp. Samarbetet med Skånes arkivförbund och Hemslöjdskonsulenterna i Skåne är särskilt intensivt. Nyckelord är förutom samhällsbyggnad, etik och ideologi också fokus på kulturlandskapet och närmiljön. Källor som används är dels befintlig litteratur, källmaterial från kommunala och regionala arkiv, föreningens egna samlingar och byggnader samt föreningsmedlemmars egna minnen och erfarenheter från barndom och yrkesliv m.m.

Efter att ha utarbetat en form för samverkan mellan skola och hembygdsförening minskas kulturpedagogens del i projektet och föreningarna driver själva projektet vidare med temadagar, byavandringar, slöjdläger, visningar etc. Ofta kommer lärarna med egna idéer när de sett kompetensen hos hembygdsföreningarna. Att i detalj redovisa fortsättningen på de skolprojekt som hembygdsförbundet varit delaktigt i är inte avsikten här.

Projekt 2009

Arbetsgruppen för samhällsbyggnad, etik och ideologi

Året har präglats av att inom gruppen lära känna varandras verksamheter och sätta upp mål för vårt samarbete. Arbetet har mynnat ut i en gemensam satsning under 2010 på lärarfortbildningar på temat Kvinnan under 1800-talet. I arbetet kommer UR:s programserie Max 1800-tal att användas. Sex möten har genomförts på respektive institution.

Nätverket Uppsökarna

Jan Olofsson är med i nätverket Uppsökarna som består av museer m. fl. som bedriver uppsökande verksamhet ute i skolorna med elever och lärare. Övriga i nätverket är Malmö museer, Trelleborgs museum, Regionmuseet, Glimmingehus, Fredriksdal. Två möten har hållits, i november och december. Fokus ligger på att, förutom fortsätta planera lärarfortbildningar, också göra en hemsida att lägga ut via Terra Scaniae som är en webbsida om Skånes historia. Konkreta samarbetsdiskussioner har förts med Malmö museer, Trelleborgs museum samt Glimmingehus angående kommande fortbildningssamarbeten.

Planering av lärarfortbildningar

Kontakter har tagits med följande föreningar inför start av lärarfortbildningar: Falsterbonäsets museiförening, Oxie härads hembygdsförening, Hemmesdynge hembygdsförening och Föreningen Tomelilla byagård. Alla har besökts och föreningarna har visat intresse. Kontakter har inletts med flera skolor i dessa föreningars närområden.

Genomförda fortbildningar

På Ballingstorp hölls den 23 oktober en fortbildningsdag för både lärare och medlemsföreningar. Dagen omfattade både genomgång av gårdarnas byggnader och deras datering samt en vandring i det omgivande kulturlandskapet. Lärare från Kviinge skola deltog.

Lärrarhandledningar

Under 2010 utarbetades två lärrarhandledningar av SH: "Spinnkrok" och "Tiden kring 1900". Den senare togs fram åt Ljunggårdens förskola i Furulund, Kävlinge kommun.

"Tiden kring 1900" av Jan Olofsson och Yvonne Andersson, Kulturen. Handledningen presenterades för pedagogisk personal från Ljunggårdens förskola på ett möte 19.10 på Kulturen. Visning av några typiska miljöer från tiden runt 1900 samt presentation av museets pedagogiska resurser, t ex rekvisita och temalådor.

"Spinnkrok" av Linda Olofsson ligger utlagd på hembygdsförbundets hemsida.

Slöjd & hembygd

Ett länsöverskridande samarbetsprojekt med inriktning på verksamhet för barn och unga pågår mellan hemslöjds- och hembygdsförbund i Skåne, Kronoberg och Blekinge samt länens lokala hemslöjds- och hembygdsföreningar. Syftet är att utveckla hembygdsföreningar och hemslöjdsföreningar som inspirations- och mötesplatser för barn och unga, både på skoltid och fritid, bidra till lokal samverkan mellan unga människor, slöjdare och lokala hembygdsföreningar och hemslöjdsföreningar och pröva och utforma en länsgränsöverskridande samarbetsmodell. Arbetsgruppen (5 pers) har sammankallats till sex möten. Arbetet har dels handlat om planering av slöjdläger, dels om den planerade handboken "Slöjda med barn" som projektet ska ta fram.

Slöjdläger 16.5 i Vinslöv arrangerades av Vinslövs hembygdsförening som en del i projektet. 14 barn i åldrarna 8-12 år deltog och fick prova smide, trätäljning, bandvävning och pappersklipp till minnestavlor.

Handboken "Slöjda med barn" har tagit en stor del av tiden i anspråk. Syftet med boken är att inspirera till mer slöjdande hos barn. Målgrupper är de som arbetar med barn i olika sammanhang. Stort intresse har uttryckts för boken och utgivning kommer att ske på Hemslöjdens förlag 2011. Skånes hembygdsförbunds roll har varit, förutom att delta i möten kring bokens upplägg och innehåll, att ta fram kulturhistorisk bakgrund till de olika föremål och tekniker som boken omfattar. Dessutom har flertalet ansökningar skrivits för att finansiera hela bokproduktionen. Flera hembygds museer har också besökts för fotografering av föremål som kan fungera som inspirationsmaterial till bokens artiklar.

Kungliga Patriotiska Sällskapetets Understödsfond har under 2009 tilldelat projektet 40.000 kr, Stiftelsen Lars Hiertas Minne har givit 30.000 kr. Finansiering finns sedan tidigare från Stiftelsen Framtidens Kultur.

ABM Hässleholm

Skånes hembygdsförbunds och Skånes arkivförbunds pedagoger producerade 2005 sju temaväskor för skolan i samarbete med sex medlemsföreningar i Hässleholms kommun, Stadsbiblioteket i Hässleholm, Hässleholms kommunarkiv samt Folkrörelsernas arkiv i Hässleholm. Dessa har genom Skolbibliotekscentralen lånats ut 34 veckor under 2009 till årskurs 7-9 i Hässleholms kommun.

Skolkontakter

Samarbete med lärare från Kviinge skola i Östra Göinge kommun och Färlöv skola i Kristianstads kommun har inletts. Detta resulterade i följande aktiviteter:

- 13.8 Möte lärare Kviinge skola, 9 lärare. Jan Olofsson och Pia Sander deltog.
- 8.9 Spel- och lekdag med åk 3-4, Kviinge skola. 24 elever, 3 lärare. Eleverna fick prova gamla lekar och bekanta sig med Ballingstorpsgården. Jan Olofsson och Pia Sander deltog.
- 15.9 Spel och lekdag med åk F-2, Kviinge skola. 28 elever, 3 lärare. Jan Olofsson och Pia Sander deltog.
- 20.10 Praktisk dag med äldre hantverk, redskap och naturvandring med åk 3-4, Kviinge skola. 25 elever, 3 lärare, 1 rektor och 1 förälder deltog. Barnen fick tälja sig en krok, lära sig mer om gamla redskap, göra en tillsammanskrona av halm och annat naturmaterial samt gå på naturvandring i landskapet med hjälp av skifteskartan från 1883. Jan Olofsson, Pia Sander och Linda Olofsson deltog.

Nätverk för kulturpedagoger i Skåne

- 16.6 Nätverksmöte, verksamhetsplanering. Malmö museer. Pia Sander deltog.
- 29.9 Fortbildning: Djur och landskap från istid till nutid, föreläsning av geolog Ronnie Liljegren med efterföljande diskussion kring vårt arbete med djur och landskap. Glimmingehus. Jan Olofsson deltog.

En serie inspirationsdagar för att utveckla föreningarnas kunskaper och färdigheter planerades under april/maj för genomförande under september. Teman: *Vårt gröna kulturarv, Stads- och byvandringar, Temaväskor, Museet och skolan*. Tyvärr fick alla fyra dagar ställas in p.g.a. att inga anmälde sig.

KP-katalogen

I KP-katalogen presenterar kulturinstitutioner i Skåne sitt utbud av program för skolklasser samt fortbildning för lärare. Skånes hembygdsförbund presenteras dels som en samarbetspartner dels som en kanal för lärare som vill ha kontakt med hembygdsföreningar och liknande i det egna närområdet. Hembygdsförbundet bidrar även med information om temaväskor och resurskatalog från projekt ABM Hässleholm. I KP-katalogen erbjuder Föreningen Olivedal år 1880 fortbildning för lärare och lägerskolor för skolklasser.

Arrangemang

På förbundets hemsida sammanställs ett gemensamt kalendarium för medlemsföreningarna. Under 2009 arrangerade medlemsföreningarna 460 aktiviteter och ett 30-tal utställningar.

Skånska möllors dag, Kulturhusens dag, Arkivens dag

Årligen återkommande arrangemang med samordnad marknadsföring av respektive arrangör. Skånes hembygdsförbund förmedlar information till medlemsföreningarna om arrangemangen på kretsmöten och i den digitala tidningen.

5.7. Skånska möllors dag. 15 föreningar deltog. Öppethållande i möllor, visning av drift och malning. Försäljning av mjöl. Skånska möllors dag marknadsförs i kalendariet på Skånes hembygdsförbunds hemsida.

13.9. Kulturhusens dag. Årets tema "Sverige – Finland, en delad historia". 1 förening deltog.

14.11. Arkivens dag. Årets tema "På liv och död".

20.9 Natur- och kulturdag på Ballingstorpsgården, 450 besökare. Täljverkstad och sagor för barn, natur- och kulturvandring, förevisning av timring och stenhuggeri, utställningar om lokala näringar och lokalhistorisk litteratur, förevisning av tröska, bokbord m. m.

Lengertz kulturpriser 2009. Utställning på Kulturen i Lund 13.6–31.8

Föredrag

25.3 Ljunits-Herrestads hembygdsförening årsmöte, Stora Herrestad. Ingela Frid höll föredrag om bl.a. den kommande riksstämman. Cirka 70 åhörare.

23.9 Folkuniversitetet, Kristianstad. Ingela Frid höll föredrag om sin artikel i Skånska läkekonster, Skånes hembygdsförbunds årsbok 2008. Öppet för allmänheten. Cirka 90 åhörare.

Publicerat

Frid, Ingela. Accessprojektet i Norra Strö hembygdsförening. *Norra Strö hembygdsförening årsskrift 2008.*

Frid, Ingela. Nygamla miljöer. *Örkeneds hembygdsförening. Verksamhetsåret 2008.*

Konferenser och seminarier

Förbundets personal har deltagit i följande:

13.1 Vidgat deltagande, Kulturpedagogmöte, Malmö museer

16.1 Regional museipolitik. Möte i Kristianstad med Kulturen, Regionmuseet, Malmö museer, Skånes hembygdsförbund

21.1 Medverkan på Kultursekreterarträff i Höör

25.2 Konsulenter barn och unga, Kultur Skåne, möte i Landskrona

4.3 Konsulentträff i Stockholm. Arrangör Sveriges hembygdsförbund

20.3 Brandskydd och säkerhet. SBA-kurs på Statarmuseet, Torup

28.3 Skånes genealogiska förbunds årsstämma med släktforskardag Tomelilla folkets park. Deltog med bokbord

16.4 Konferens 3, tema Skola. Tredje delen i Kultur Skånes konferensserie om mötet mellan kultur och skola. Ystads teater

17.4 Fotoseminarium, Kulturmagasinet Helsingborg. Föreläsare konservator Lennart Andersson, Vänersborgs museum

22.4 Dialogmöte Kultur Skåne, möte i Eslöv

- 6.5 Max 1800-tal. UR:s mediepedagog presenterar serien för lärare från Lund, Kulturen, Lund
- 3.6 EU-stöd till kulturlivet. Seminarium, Mejeriet, Lund
- 16.6 Nätverksträff kulturpedagoger, Malmö museer
- 26- Databasprogrammet SOFIE. Utbildning på Regionmuseet i Kristianstad
- 27.8
- 1-2.10 Konsulentträff i Örebro. Arrangör: Örebro läns hembygdsförbund och Sveriges hembygdsförbund
- 5.10 Tillgänglighet. Konferens på Kulturen, Lund
- 4.11 Rantafej. Palladium, Malmö
- 6.11 Foto i arkiven. Vad gäller juridiskt? Föreläsning på Skånes Arkivförbund med jurist från Svenska Fotografers Förbund
- 10.11 Museiforum Skåne: Museers berättande-hur och för vem? Dunkers kulturhus, Helsingborg
- 13-14.11 Traditionell skinngarvning. Seminarium på Bäckedals folkhögskola, Sveg
- 18-19.11 Ortnamnsdokumentation. Utbildning på Arkivcentrum, Uppsala
- 6.12 Bokbord på Regionmuseets julmarknad, Kristianstad
- 14.12 Om förmedling, uppföljning för kulturpedagoger, Dunkers kulturhus

Förtjänsttecken

Skånes hembygdsförbunds förtjänsttecken är en utmärkelse som medlemsföreningarna kan dela ut efter egna förslag. Det visar förbundets logotyp och är ritat av Eric Lilius. Det kompletteras med ett diplom. Under 2009 har 19 förtjänsttecken delats ut av 7 föreningar.

Henry Karlsson	Albo härads hembygdsförening
Stig Ekander	Eslöfs Museiförening
Gert Kamf	Kulturgruppen Anderslöv och bygden
Börje Ekberg	Kulturgruppen Anderslöv och bygden
Gunnel Ahlberg	Kulturgruppen Anderslöv och bygden
Gert Ohlsson	Kulturgruppen Anderslöv och bygden
Sven Larsson	Onsjö härads hembygdsförening
Inger Larsson	Onsjö härads hembygdsförening
Sven-Åke Malmström	Vemmenhögs härads fornminnes- och hembygdsförening
John Wickman	Vemmenhögs härads fornminnes- och hembygdsförening
Sonja Andersson	Vemmenhögs härads fornminnes- och hembygdsförening
Britt-Marie Hansson	Vemmenhögs härads fornminnes- och hembygdsförening
Bengt Almkvist	Vemmenhögs härads fornminnes- och hembygdsförening
Elisabeth Almkvist	Vemmenhögs härads fornminnes- och hembygdsförening
Sven-Åke Carlsson	Wällufsbygdens hembygdsförening
Lars Larsson	Wällufsbygdens hembygdsförening
Kjell Drugge	Wällufsbygdens hembygdsförening
Irene Bengtsson	Wällufsbygdens hembygdsförening
Torsten Göransson	Ystads fornminnesförening

Skånes hembygdsförbunds MEDLEMSFÖRENINGAR 2009

Skåne län

Föreningen Skånska gårdar

Föreningen Skånska möllor

Kommunvis

Föreningarna är verksamma inom olika stora geografiska områden, från byar, socknar och kommuner till häraden som ofta omfattar delar av flera kommuner. Därför kan en förening stå vid flera kommuner.

Bjuv

Billesholmstraktens hembygdsförening

Bromölla

Byträffen Edenryd-Krogstorp-Åby

Ivetofta hembygdsförening

Näsums hembygds- och fornminnesförening

Burlöv

Bara härads hembygdsförening

Båstad

Bjäre härads hembygdsförening

Hovs hembygdsförening

Östra Karups hembygdsstuga

Eslöv

Eslöfs museiförening

Frosta härads hembygdsförening

Möllerikeföreningen

Stiftelsen Gamlegård i Billinge

Helsingborg

Fleninge släkt- och bygdeförening

Stiftelsen Jöns Jons-gården i Kattarp

Södra Luggude härads hembygdsförening

Wällufsbygdens hembygdsförening

Hässleholm

Bjärnums fornminnesförening

Hästveda hembygdsförening

Sösdala hembygds- och fornminnesförening

Tyringe byalag

Vinslövs hembygdsförening

Wittsjö hembygdsförening

Västra Göinge hembygdsförening

Västra Torups hembygdsförening

Höganäs

Fjälastorp-Stubbarps byaförening
Kullens hembygdsförening

Hörby

Frosta härads hembygdsförening
Osbyholms byförening

Höör

Föreningen Höörs mölla
Höörs museiförening
Stiftelsen Skånes Djurpark
Tjörnarps sockengille

Klippan

Föreningen Hyllstofta ryggåsstuga
Klippans hembygdsförening
Riseberga-Färingtofta hembygdsförening
Östra Ljungby och Källna socknars
hembygdsförening

Kristianstad

Föreningen Gamla Nymö
Föreningen Örsnäs hembygdsgård
Gärds härads hembygdsförening
Kunglig Wendes Militärhistoriska förening
Museiföreningen Östra Skånes järnvägar
Norra Strö hembygdsförening
Oppmanna-Vånga hembygdsförening
S:ta Annas gille i Åhus
Villands härads hembygdsförening

Kävlinge

Harjagers härads fornminnes- och
hembygdsförening
Torna härads hembygdsförening

Landskrona

Borstahusens museiförening
Hvens hembygdsförening
Rönnebergs härads hembygdsförening

Lomma

Hembygdsföreningen i Lomma kommun
Lomma museiförening
Skånska lantbruksmuseet i Alnarp, ideell förening

Lund

Hammarlunda mölleförening
Häckeberga bygdeklubb
Sandbybygdens hembygdsförening
Stiftelsen Harlösa byahus
Stiftelsen Harlösa donationshus
Torna härads hembygdsförening
Vallkärra-Torns hembygdsförening

Malmö

Oxie härads hembygdsförening

Osby

Loshults hembygdsförening

Osby hembygdsförening

Visseltofta hembygdsförening

Örkeneds hembygdsförening

Perstorp

Perstorps hembygdsförening

Simrishamn

Albo härads hembygdsförening

Föreningen för fornminnes- och
hembygdsvård i sydöstra Skåne

Gislöfs smidesmuseum och byagille

Sjöbo

Färs härads hembygdsförening

Skurup

Vemmenhögs härads fornminnes- och
hembygdsförening

Staffanstorp

Staffanstorps hembygdsförening

Svalöv

Föreningen Olivedal år 1880

Onsjö härads hembygdsförening

Rönnebergs härads hembygdsförening

Röstånga turist- och hembygdsförening

Stenestadsortens hembygdsförening

Svedala

Föreningen Svedala-Barabygden

Tomelilla

Folklivsgruppen Ramslif

Föreningen Tomelilla byagård

Föreningen Övraby mölla

Othinslunda hembygdsförening

Trelleborg

Bösarps bygdeförening

Gärdslövs byalag

Hemmesdynge hembygdsförening

Kulturgruppen Anderslöv och bygden

Vellinge

Falsterbonäsets museiförening

Stora Hammars mölleförening

Ystad

Ljunits och Herrestads hembygdsförening
Södra Ingelstads härads
hembygdsförening
Ystads fornminnesförening

Åstorp

Kvidinge sockens hembygdsförening
Åstorps hembygdsförening

Ängelholm

Höja sockens hembygdsförening
Munka Ljungby-Tåssjö hembygdsförening
OK Origo i Össjö
Spannarpsortens hembygdsförening
Ängelholms hembygdsförening
Ängelholmsbygdens lokalthistoriska förening

Örkelljunga

Värsjö byalag
Örkelljunga hembygdsförening

Östra Göinge

Glimåkra hembygdsförening
Göinge hembygdsförening
Hjärsås hembygdsförening
Knislinge hembygdsförening
Sibbhults hembygdsförening

